

Genade

Zondag 26 januari 2025, Christus Triumfatorkerk

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezing: Lucas 4: 14-21

Komen

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied 'Zing dan de Heer, stem allen in' (Lied 654: 1 en 6)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 67: 1 en 2 ('God zij ons gunstig en genadig' - Lied 67: 1 en 2)
- Kyriëgebed
- Glorialied 'Vreugde, vreugde, louter vreugde' (Hemelhoog 624: 1 en 5)

Woord

- Voor de kinderen
 - Gebed*
 - Gesprek/verhaal*
 - Lied met de kinderen 'Ben je groot of ben je klein' (Hemelhoog 389)*
- Schriftlezing: Jesaja 61: 1-9
- Lied: 'Voor kleine mensen' (Liedboek 72a): refrein, 1 en 4
- Schriftlezing: Lucas 4: 14-21
- Lied: 'De Geest des Heren is op hem' (Lied 530) (1. Marieke, 2, Marieke en Jaap, 3 en 4 allen)
- Preek

"Laat mij een laatste smeekbede doen, meneer de president.

Miljoenen mensen hebben hun vertrouwen in u gesteld, en zoals u gisteren tegen de natie zei, hebt u de voorzienige hand van een liefdevolle God gevoeld. In de naam van onze God vraag ik u om genade te tonen voor de mensen in ons land die nu bang zijn.

Er zijn homoseksuele, lesbische en transgender kinderen in Democratische, Republikeinse en onafhankelijke gezinnen, sommigen vrezen zelfs voor hun leven. En de mensen die onze gewassen oogsten, onze kantoorgebouwen schoonmaken, werken op pluimveebedrijven en in vleesverwerkingsfabrieken, die de afwas doen in restaurants en nachtdiensten draaien in ziekenhuizen – zij zijn misschien geen staatsburgers of hebben niet de juiste documenten. Maar het overgrote deel van de immigranten zijn geen criminelen. Ze betalen belastingen en zijn goede burens. Ze zijn trouwe leden van onze kerken, moskeeën, synagogen en tempels.

Ik vraag u, meneer de president, om genade voor degenen in onze gemeenschappen van wie kinderen vrezen dat hun ouders zullen worden weggevoerd, en dat u degenen die oorlog en vervolging in hun eigen land ontvluchten, helpt om hier mededogen en een welkom te vinden."

Afgelopen dinsdag, 21 januari, na de inaugurele rede van Trump als de nieuwe president van de Verenigde Staten, was er in de National Cathedral in Washington een gebedsdienst. Elke vier jaar is er zo'n kerkdienst als sluitstuk van de ceremonies die de komst van een nieuwe president inluiden.

Want ondanks 200 decreten en grootste plannen heeft ook de president van de Verenigde Staten niet alles in de hand. Daarvoor zijn we afhankelijkheid van God de Schepper.

De gebedsdienst werd geleid door bisschop Mariann Edgar Budde. Zij is bisschop van een episcopale, een protestantse kerk in Amerika. De eerste vrouwelijk bisschop van Washington van deze Episcopale kerk. En de gebedsdienst kabbelde voort zoals dat elke vier jaar gaat, totdat deze dominee Budde zich aan het einde van de dienst persoonlijk tot de nieuwe president richtte, met de woorden die ik net citeerde.

Het maakte haar opeens wereldberoemd. Zij durfde voor het oog van de camera de president tegen te spreken. Zij doorbraak het beeld van mensen hoog en laag die diep bogen voor de nieuwe president. Zij gaf stem aan andere Amerikanen die met angst en beven de komende vier jaar tegemoet zien. Een tegenstem, omdat de bijbel op elke bladzijde kritisch is over macht en machthebbers.

Later zei dominee Budde over haar bede aan de president: "Ik probeerde te zeggen: het land is aan u toevertrouwd. En een van de kwaliteiten van een leider is genade."

Het is blijkbaar de week van de troonrede vandaag.

Trump hield zijn troonrede. Dominee Budde legde er een Bijbelse visie tegenaan. U ontving deze week het visiedocument van onze eigen kerk – toch een beetje onze troonrede voor de komende vier jaar. En – toeval bestaat niet – vandaag horen we uit het Evangelie volgens Lucas de 'State of the Union' van Jezus zelf. Want dat is het wat Jezus doet, bij zijn eerste optreden in de synagoge van Nazaret, de plaats waar hij is opgegroeid: hij vertelt aan de mensen in de synagoge waarom hij gekomen is. Wat zijn opdracht is. Wat hij vanaf nu zal gaan doen in Galilea en Judea. Hij zegt: Ik ben gekomen "om aan armen het goede nieuws te brengen, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen." Het is de inaugurele rede van Jezus.

Jezus leest deze tekst in de Synagoge van Nazaret. Het is geen tekst van Jezus zelf. Hij citeert hier Jesaja. In de dienst in de synagoge is er eerst een lezing uit de Thora, de wet van Mozes en daarna klinkt er een profetenlezing, als reactie, als commentaar op de Thoralezing en die lezing uit de profetie kon iedere volwassen joodse gelovige, na zijn *bar mitswah*, lezen als hij zich daartoe geroepen voelde. Na de lezing ging je weer zitten en kon je iets over de door jou gelezen tekst zeggen. De Jesajarol lag waarschijnlijk al klaar, en Jezus kiest deze tekst, uit Jesaja 61.

Het gaat om tegenmacht ook bij Jezus. En om in actie komen: het goede nieuws brengen, gevangenen bevrijden, blinden laten zien, onderdrukten hun vrijheid geven... Jezus kan direct aan de slag.

Wat opvalt is dat twee keer het woord vrijheid valt in dit korte stukje uit Jesaja. Jezus is gekomen om mensen vrij te maken. Vrij van alles dat ze onderdrukt. Vrij om te leven voor Gods aangezicht. Vrij ook van alles dat je in de weg zit. Inperking door anderen, schulden of armoede, beperking door een fysieke handicap, of ook bezetenheid door kwade geesten. Depressie of een sociale handicap. Alles wat je niet tot je recht laat komen, alles wat je in de weg staat om vrij te leven. Alles wat je verhindert om *tov* te zijn, goed – wat toen God de mens schiep zag Hij dat het goed was.

Vrij ook van alles dat je terneer drukt. Aan trauma's die je meedraagt. Schuldgevoel om iets dat je fout gedaan hebt. Als je weer in gebreken bent gebleven tegenover anderen of God.

Vrijmaken dat is ook verlossing, dat is ook de weg vrijmaken van alles dat tussen jou als mens en God in staat.

Het programma dat Jezus hier uitrolt gaat om opstaan, om nieuw leven om verlossing, om ruimte maken en alles dat je van God weghoudt weghalen.

Genade is hier het kernwoord.

Jezus zal na deze troonrede Galilea en Judea intrekken om te laten zien aan de mensen waaruit Gods genade bestaat: goed nieuws, bevrijding en vrijheid, nieuw zicht op waar je iets van God in je leven kunt ontdekken. Nieuwe hoop voor ieder mens. Het genadejaar van de Heer staat op het punt te beginnen.

Het genadejaar. Het gaat hier om het jubeljaar. Om het aangename jaar des Heren'. Dat vat Jezus missie samen. In het jubeljaar worden alle schulden kwijtgescholden en wordt het land herverdeeld, zodat iedereen weer gelijk is en nieuwe kansen krijgt. Het land is tenslotte van

God. *Jullie zullen elkaar niet benadelen, maar voor God ontzag hebben, ik ben de HEER jullie God.* Zo staat er in Leviticus over het jubeljaar.

En daar raakt het de kern van wat Jezus wil zeggen in zijn preek in de synagoge van Nazaret. De relatie van God met de mensen is onlosmakelijk verbonden met hoe mensen onderling me elkaar omgaan. Als er een genadejaar is dan worden alle relaties herstelt: armen krijgen weer land, gevangenen krijgen een nieuwe kans, blinden zien weer nieuwe perspectief en krijgen weer toekomst. De relatie met God kan alleen hersteld worden als de relaties tussen mensen onderling goed zijn.

De hoorders in de synagoge zijn lyrisch.
Wat een genaderijke woorden spreekt Jezus!

En dat is ook zo, maar realiseren ze zich ook dat deze liefdevolle woorden heel veel van hen eist?

Zij zullen zelf genadig moeten zijn.

Zij zullen zelf hun hand over hun hart moeten strijken en toegeven.

Zij zullen zelf over hun eigen schaduw heen moeten stappen en vreemdelingen gastvrij ontvangen, melaatsen als medemensen bekijken en delen van hun rijkdom met mensen die tekort komen.

Uw genade is mij genoeg, is een mooi citaat van Paulus, maar die genade slaat als een boemerang op ons zelf terug. Gods genade ontvangen, betekent zelf genadig zijn.

En daar ging het mis is in de gebedsdienst in Washington afgelopen dinsdag.

Mooie woorden uit de bijbel, mooie liederen uit de traditie en mooie gebeden voor de nieuwe president en zijn regering, prachtig. Dat hoort erbij, bij zo'n kerkdienst. Je hoort ze vroom aan, voelt je gesterkt en gezegend en gaat weer aan de gewone gang van zaken.

Zo gaat het vaak, maar dan reken je buiten het evangelie.

Het Evangelie is niet van de lieve vrede. Het evangelie poetst niet alles weg. Genade is niet een wondermiddel dat alles wat je doet goedkeurt.

Nee: het evangelie is scherp en dwingt je te onderscheiden.

Het evangelie doet een beroep op je.

Alles wat jou om niet uit genade wordt gegeven door God en door Jezus – want dat blijft overeind – die gave kent een keerzijde: je wordt zelf ook opgeroepen genadig te zijn. Als jouw vrijheid de vrijheid van een ander beperkt, dan deugt jouw vrijheid niet. Als je de genade van God dankbaar aanvaard om vervolgens genadeloos op te treden tegen anderen, dan deugt die genade niet.

Dat is was ds. Budde nog even onder de aandacht bracht in haar bede voor de nieuwe president.

Als je het als een wonder van Gods genade ziet dat je een moordaanslag hebt overleefd: dan ligt er een heilig plicht om die genade ook voor te leven en uit te dragen – juist ten opzichte van mensen waar je niets mee hebt, waar je misschien wel iets tégen hebt om hun geaardheid, om hun godsdienst om hun herkomst. Als dat lukt, dat floreert de genade en wordt hij meer en meer. Dan breekt het genadejaar aan.

Het gaat niet over Trump deze preek.

Het gaat over u en mij.

Want die oproep van Jezus geldt ons allemaal.

Gods genade is niet een aanbod. Het is een opdracht.

Een uitdaging om in je eigen leven eens te kijken: wat vind ik moeilijk. Wie spreek ik liever niet aan. Waar moet ik misschien een stapje terug doen. Waar zit mijn ego me in de weg.

Die vragen en daar gaat de preek van Jezus over.

Daar moet de genade aan het werk. Daar moet ik, moet u, moet jij aan het werk.

Uit genade - AMEN.

- Muzikaal intermezzo

Antwoord

- Lied 'De Geest des heren heeft' (Lied 686: 1 en 3)
- Overlijdensafkondiging
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

Gaan

- Slotlied 'Geest van hierboven' (Lied 675)
- Zegen
- Orgelspel